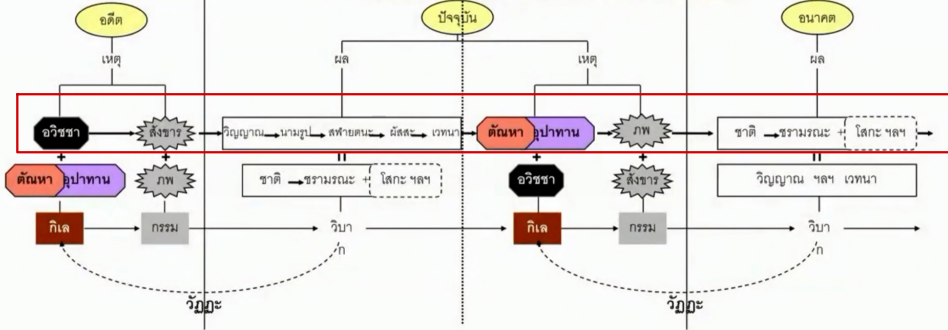

	<p>สัจจวาร ในสัมมาทิฏฐิสูตร พูดในเรื่องความจริงของกระแสชีวิต พูดเรื่องทุกข์ ทุกขสมุทัย</p> <p>การเข้าไปเห็นต้นหา การเข้าไปเห็นทิฏฐิ</p>
<p>ทิฏฐิ ความเห็นผิด</p>	<p>๑. สักกายทิฏฐิ ความเห็นว่าเป็นอัตตาตัวตน</p> <p>๒. อูจเฉททิฏฐิ สัสสตทิฏฐิ การเห็นว่าอัตตาตัวตนขาดสูญหรือเห็นว่าอัตตาตัวตนเที่ยง</p> <p>สมุทธานุชา ที่ เป็น โลกียะ ห้ามอูจเฉททิฏฐิ ห้ามการปฏิบัติผิดในเหตุที่เข้าใจว่า โลกเที่ยง ทั้งความเห็นว่าเที่ยงและความเห็นว่าขาดสูญ ย่อมละได้ด้วย การเข้าไปเห็นความจริงของกระแสชีวิต</p> <p>ญาณปัญญาเข้าไปกำหนดทุกขสังขะ และกำหนดเหตุของทุกข์ คือสมุทธานุชา ยกตัวอย่างเช่นปัญญาไปเห็นปฏิจสงมุปบาท เห็นเหตุปัจจัยของนามรูป การเห็นว่าเที่ยงการเห็นว่าขาดสูญก็จะหมดไป</p>
<p>วิญญาน นามรูป สฬายตนะ ผัสสะ เวทนา</p>	<p>เป็นผล เป็นวิปากวัญ</p>

ปฏิจจสมุปบาท - สมุทยวาร

ความเป็นเหตุปัจจัยที่ทำให้เกิดทุกข์ในมนุษย์

มโนทวารวิถี (น ท ม ช ช ช ช ช ช ช ช ช ต ต)

ปฏิจจสมุปบาทองค์ ๑๒

อวิชชาเป็นเหตุ สังขารเป็นผล
 สังขารเป็นเหตุ วิญญาณเป็นผล ไต่ไปตามลำดับ
 นี่คือปฏิจจสมุปบาทสายเกิด สายสมุทยสังขะ

ปฏิจจสมุปบาทสายดับ

อวิชชาดับ สังขารจึงดับ
 สังขารดับ วิญญาณ นามรูป สฬายตนะ ผัสสะ เวทนา จึงดับ
 จนถึงชาติ ชรา มรณะดับ
 ความดับแห่งกองทุกข์ทั้งมวลมีได้ด้วยประการอย่างนี้
 ปฏิจจสมุปบาท จึงมีสองสายคือสายเกิดและสายดับ

อวิชชา ตัณหา อุปาทานเป็นกิเลสวิภู

สังขาร ภพเป็นกรรมวิภู

ทั้ง ๕ ตัวจัดอยู่ในส่วนของสมุทยสังขะ

วิญญาณ นามรูป สฬายตนะ ผัสสะ เวทนา อยู่ในส่วนของทุกข์สังขะ

ตัณหา อุปาทาน กรรมภวะ อวิชชา สังขาร นี้เป็นสมุทยสังขะในปัจจุบัน

ชาติ ชรา มรณะ คือทุกข์สังขะในอนาคต (คือขันธ ๕)

การเข้าไปเห็นความจริงกำหนดรอบรู้ทุกข์ก่อนหรือกำหนดสมุทัยก่อน

การเข้าไปเห็นความจริงของกระแสชีวิตคือทุกข์
เมื่อเห็นทุกข์เท่านั้นที่เกิดขึ้น ทุกข์เท่านั้นที่ดับไป
นอกจากทุกข์ไม่มีอะไรเกิด นอกจากทุกข์ไม่มีอะไรดับ
การเข้าไปเห็นทุกข์เป็นการเห็นสภาวะธรรมที่เป็นปรมาัตถ์
ไม่ใช่เห็นสมมติ

สติปัญญาสามารถกำหนดชั้น ๕ ในปัจจุบันเป็นทุกข์สัจจะ
ชั้น ๕ ชุดนี้เป็นผลของอวิชชาและสังขาร
อวิชชาและสังขารมีตัณหา อุปาทาน กรรมภาวะ เป็นตัวเลือกกล้ำด้วย
นี่คือสมุทัยสัจจะ
การเห็นรูปนามชั้น ๕ ในปัจจุบันแล้วเห็นเหตุปัจจัยของรูปนามชั้น ๕
ในอดีต การเข้าไปเห็นความจริงเช่นนี้เป็นการป้องกันอุจเฉทภูมิ
เพราะมีเหตุปัจจัยไม่ได้เกิดขึ้นลอยๆ

ตัณหา อุปาทาน กรรม อวิชชา สังขาร ที่เกิดขึ้น นี้เป็นปัจจุบันเหตุ
ทำให้เกิดอนาคตผล

แม้สมุทัยสัจจะที่เป็นเหตุปัจจัยให้เกิดรูปธรรมและ
นามธรรมก็เป็นไปในฐานะไม่ได้เที่ยงแท้แน่นอน แต่เกิด
ดับสืบต่อ ตกอยู่ในกฎไตรลักษณ์
ญาณปัญญาเมื่อเห็นความจริงของกระแสชีวิตนี้แล้วจึง
เป็นการกำจัด อัสสรนิมมานิวัต และอเหตุกอบังจายวาท
ก็ถูกละด้วย

ในขณะที่เราส่องเงาหน้าในกระจก หรือการใช้ตามอง
การเห็นเกิดขึ้นแต่ละครั้ง บ่งบอกว่านั่นจักขุทวารวิถีเกิดขึ้น

มีจักขุประสาท มีรูปารมณฺ์ มีจักขุวิญญาณ
เมื่อธรรมะเหล่านี้ประชุมกันแล้วแท้ที่จริงอุปาทานขันธฺ์เกิด

จักขุประสาท รูปารมณฺ์ จักขุวิญญาณ เกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป
นี้แปลว่าขันธฺ์ ๕ เกิดขึ้นแล้ว แต่ในนั้นตัณหายังไม่เกิด
สัมผัสกิจจะนะ สันตฺรณะ โวฏฐัพพะนะ ตัณหายังไม่เกิด
ตัณหามาเกิดขึ้นที่ชวณะ

จักขุประสาทเป็นรูปขันธฺ์
จักขุวิญญาณเป็นวิญญาณขันธฺ์
รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ที่เกิดขึ้น นี้เป็นผลของตัณหาในอดีต

สมุทัย ในอดีตสร้างให้มีตาขึ้นมา
เมื่อมีตามองแล้วเกิดความยินดีเพลิดเพลิน ก็มาสร้างสมุทัยในปัจจุบัน
สมุทัย ในอดีตสร้างให้มีหู
พอได้ยินเสียงแล้วเกิดความยินดีเพลิดเพลิน ก็สร้างสมุทัยในปัจจุบัน
จมูก ลิ้น กาย ใจ ก็เช่นกัน
อดีตเหตุ สร้างกองทุกข์ในปัจจุบัน
เมื่อมายินดีเพลิดเพลินทางทวาร ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ในปัจจุบัน
ก็ได้สมุทัยในปัจจุบัน และสร้าง ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ในอนาคต

ว่าโดยอุปมา

วินิจฉัยอริยสัจ ๔

โดยอุปมา

ทุกข์	ทุกขสมุทัย	ทุกขนิโรธ	ทุกขนิโรธคามินีปฏิปทา
๑. ของหนัก	๑. การถือของหนัก	๑. การวางของหนัก	๑. อูบายการวางของหนัก
๒. โรค	๒. เหตุของโรค	๒. ความหายโรค	๒. ยา
๓. ขาดแคลนอาหาร	๓. ฝนไม่ดี	๓. มีอาหารสมบูรณ์	๓. ฝนดี
๔. คนมีเวร	๔. มูลแห่งเวร	๔. ความถอนเวร	๔. อุบายถอนเวร
๕. ต้นไม้มีพิษ	๕. รากของต้นไม้	๕. การตัดราก	๕. อูบายตัดราก
๖. ภัย	๖. มูลแห่งภัย	๖. ความปราศจากภัย	๖. อูบายบรรลุความปลอดภัย
๗. ฝั่งใน	๗. ฝั่งน้ำใหญ่	๗. ฝั่งนอก	๗. ความพยายามให้ถึงฝั่งนอก

อุปมาข้อไหนซัดก็ให้จับประเด็นนั้นมาพิจารณาวิจัยแยกแยะเพื่อให้เห็น
ความจริงของชีวิตให้ได้

ว่า โดยสัญญาตา

วินิจฉัยอริยสัจ ๔

โดยสัญญาตา

ทุกข์	ว่างจากความเที่ยง (นิจจ) ว่างจากความสุข (สุข) ว่างจากอึดตา ว่างจากความงาม (สุภะ) ว่างจากนิโรธ	ทุกข์สมุทัย	ว่างจากความเที่ยง (นิจจ) ว่างจากความสุข (สุข) ว่างจากอึดตา ว่างจากความงาม (สุภะ) ว่างจาก ทุกข์, นิโรธ
ทุกข์นิโรธ	ว่างจากอึดตา	ทุกข์นิโรธคามินีปฏิปทา	ว่างจากความเที่ยง (นิจจ) ว่างจากความสุข (สุข) ว่างจากอึดตา
	ว่างจากทุกข์, สมุทัย, มรรค		ว่างจากนิโรธ

ค้นให้เจอแล้วเข้าไปวิจัยแยกแยะให้เห็นจริง ด้วย สติ สัมปชัญญะ
ความเพียรที่สร้างสรรค์

สุขเวทนา เป็นความสุขใหม่

เรียกวิปริณามทุกข์ คือเป็นทุกข์เพราะเปลี่ยนแปลง
ทุกข์เวทนา เรียกทุกข์ทุกข์ อุเบกขาเวทนาเรียกสังขารทุกข์
สรุปไม่มีอะไรสุขเลย มีแต่ทุกข์เท่านั้นที่เกิด นอกจากทุกข์ไม่มีอะไรเกิด

สติ ปัญญา ความเพียร ศรัทธา สมาธิ เป็นสังขารชั้นดี แล้วทำไมจึงไม่งาม

สิ่งใดไม่เที่ยง สิ่งนั้นเป็นทุกข์
สิ่งใดไม่เที่ยง เป็นทุกข์ สิ่งนั้นเป็นอนัตตา
เมื่อตกอยู่ในกฎไตรลักษณ์ สิ่งนั้นจึงไม่งาม เพราะหมดไป แดกสลาย พังไปวิบัติไป
จึงจัดว่าไม่งาม

ทำไมทุกข์จึงว่างจากนิโรธ

เพราะชั้นดี ๕ ไม่ใช่นิพพาน นิพพานไม่ใช่ชั้นดี ๕
ที่ใดมีอยู่ในนิพพาน ที่นั้นไม่มีอยู่ในชั้นดี ๕
ที่ใดมีอยู่ในชั้นดี ๕ ที่นั้นไม่มีอยู่ในนิพพาน
นิพพานไม่ใช่โลกนี้ไม่ใช่โลกหน้า

วินิจฉัยอริยสัจ ๔

โดยสุญญตา

ทุกข์สมุทัย

ว่างจากความเที่ยง (นิจ)

ว่างจากความสุข (สุข)

ว่างจากอึดตา

ว่างจากความงาม (สุภะ)

ว่างจาก ทุกข์, นิโรธ

พูด ในฐานะที่ค้นหาเป็นสมุทัย
เป็นธรรมที่ควรละ

อะไรเป็นเหตุของทุกข์

ตัณหา อวิชชา อุปาทาน ทิฏฐิ กรรม สังขาร เป็นเหตุของทุกข์
ไม่เที่ยง เป็นทุกข์ เป็นอนัตตา ไม่งาม
สมุทัยไม่ใช่ทุกข์ สมุทัยไม่ใช่โรธ จึงว่างจากทุกข์และนิโรธ

อวิชชา เป็นทุกข์สังขละหรือสมุทัยสังขละ

อวิชชา ควรละหรือควรกำหนดรู้

โลกียจิต ๘๑ รูป ๒๘ เจตสิก ๕๑ เว้น โลภะ เป็นทุกข์สังขละ

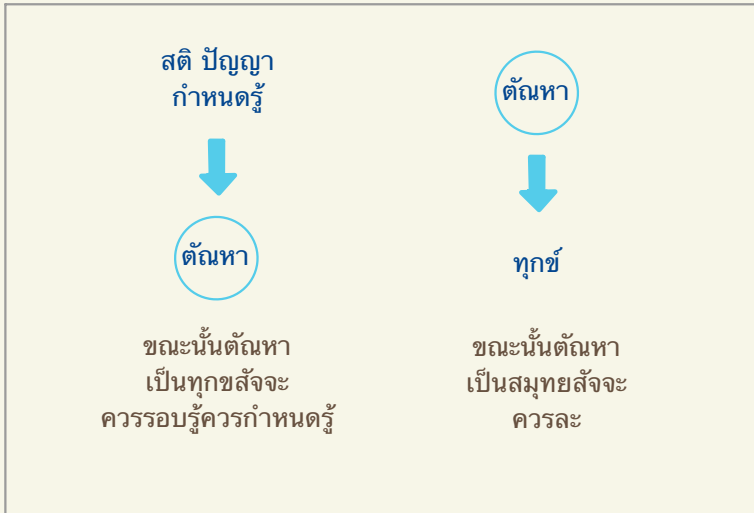
โลกเจตสิกเป็นสมุทัยสังขละ

พระนิพพานเป็นนิโรธสังขละ

องค์มรรค ๘ ที่ในมัคคจิต ๔ เป็นมรรคสังขละ

สมุทัยตามนัยยะของ
พระอภิธรรม

แต่ในพระสูตร สมุทัยมีหลายอย่าง เช่นปฏิจสมุปบาทสายเกิดทั้งหมดเป็นสมุทัยสังขละ
กรรม อวิชชา กิเลสทั้งหมดเป็นสมุทัยสังขละ

ให้เข้าใจอย่างนี้ว่า ยกตัวอย่างตัณหา ตัณหาเป็นธรรมชาติที่ควรกำหนดรู้ ในฐานะที่ตัณหาถูกรู้ สติที่เข้าไปกำหนด ปัญญาที่เข้าไปวิจัยแยกแยะอยู่ ในขณะที่ตัณหาอยู่ในฐานะเป็นทุกขสังขจะ เหตุที่ทำให้ตัณหาเกิดขึ้นเป็นสมุทขสังขจะ (ตัณหาสมุทข) ความดับตัณหา ตัณหานิโรธ ทางดับแห่งตัณหา คือตัณหานิโรธคามินีปฏิปทา แม้แต่ตัวตัณหาก็ยังมาจัดในสังขจะทั้ง ๔ ได้

ทุกขนิโรคามินีปฏิปทา	ว่างจากความเที่ยง
	ว่างจากความสุข
	ว่างจากอึดตา
	ว่างจากนิโรธ

มรรคไม่ใช่นิโรธ นิโรธไม่ใช่มรรค

ทำไมมรรคจึงไม่ว่างจากทุกข์และสมุทัยด้วย

ทุกขนิโรคามินีปฏิปทา คือมรรค ได้แก่สัมมาทิฏฐิ สัมมาสังกัปปะ สัมมาวาจา สัมมากัมมันตะ สัมมาอาชีวะ สัมมาวายามะ สัมมาสติ สัมมาสมาธิ

ถ้าพูดถึง โลกุตตรสังขะ มรรคที่เป็น โลกุตตระ ในนั้นเป็นทุกขสังขะไม่ได้ เป็นสมุททุกขสังขะก็ไม่ได้ เป็นนิโรธสังขะไม่ได้ เป็นได้แค่มรรคสังขะ

องค์มรรค ๘ ที่ในมัคคจิต ไม่จัดเป็นทุกขสังขะ แต่เป็นธรรมที่เป็นทุกข์ เรียกทุกขธรรม แต่ไม่เรียกว่าทุกขสังขะเพราะเค้าเป็นมรรคสังขะ ที่เหลือคือเจตสิกที่ประกอบ ๒๘ + จิต ๑ เรียกมรรคจิตตูปบาท ๒๙ เป็นสังขจวิมุตต์ พ้นจากสังขะ พ้นจากทุกขสังขะ พ้นจากสมุททุกขสังขะ พ้นจากนิโรธสังขะ พ้นจากมรรคสังขะ จึงเรียกสังขจวิมุตต์

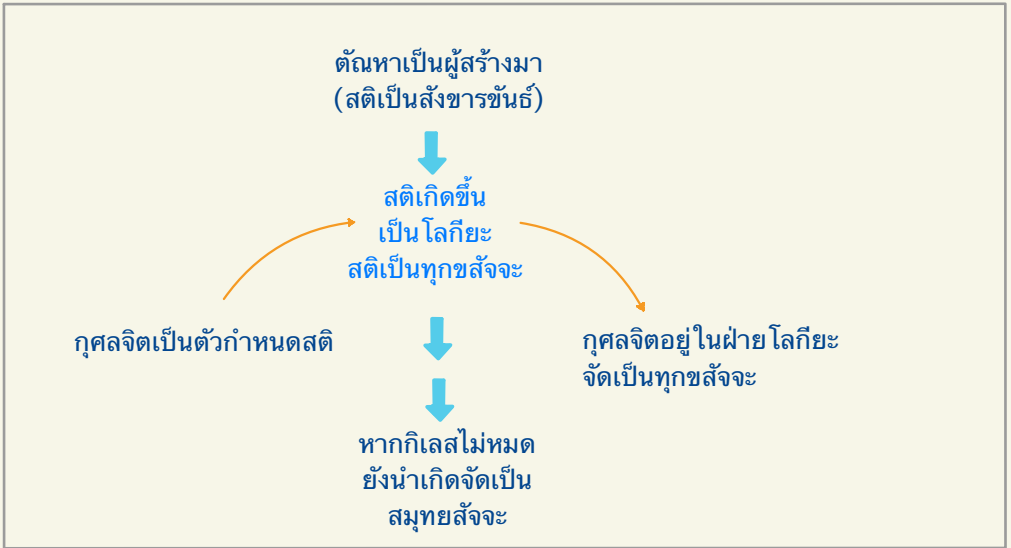
ถ้าพูดถึงองค์มรรคที่เป็น โลภีเยเช่นสติปัญญาเบื้องต้น ยังจัดอยู่ในทุกข์กับสมุทัยได้อยู่ จึงไม่ว่างจากทุกข์และสมุทัย

สติปัญญาเบื้องต้น ในขณะที่เจริญสติเบื้องต้น ปัญญาเบื้องต้น ความเพียรเบื้องต้น จัดว่าเป็นมรรคเบื้องต้นได้ แต่ขณะเดียวกันจัดเป็นทุกข์ด้วย ควรรอบรู้ ควรกำหนดรู้ และถ้าหากมรรคนั้นยังไม่ทำที่สุดแห่งทุกข์ ก็นำเกิดได้จึงไม่ว่างจากสมุทัยด้วย

เป็นสังฆารธรรม เป็นทุกขธรรม เพราะสิ่งใดเกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป เรียกว่าเป็นทุกข์ทั้งนั้น แต่เป็นโลกุตระจึงไม่จัดเป็นทุกข์สัจจะ เพราะทุกข์สัจจะต้องเป็นโลกียะเท่านั้น

ขณะกำหนดลมหายใจเข้าออก

การให้ทานรักษาศีล ฝึกฝนพัฒนาตัวเอง หากยังไม่สามารถทำให้กิเลสหมด
ไปก็ยิ่งสร้างรูปขันธ์ มนุษย์ เทวดาให้ ยิ่งสร้างทุกขให้ จึงอยู่ในฐานะเป็น
สมุทัย เพราะยังไม่ถึงที่สุด จนกว่าจะประชุมในโลกุตระเป็นมรรคสังขะแท้

หากยังไม่สามารถทำกิเลสให้หมดได้ในอัตภาพนี้ มรรคที่เราทำมาทั้งหมด
ให้ผลนำเกิดทั้งหมด จึงอยู่ในฐานะสมุทัย

นิโรธ ว่าโดยอรรถ

ทุกขนิโรธ

๑. การสลัดออก (นิสสรณภูโจ) ส่องถึงนิโรธ
- ๒ ความสงบ(วิเวกภูโจ) ส่องถึงสมุทัย
- ๓ อันปัจจัยปรุงแต่งไม่ได้ (อสงขตภูโจ)
ส่องถึงมรรค
- ๔ อมตะ (อมตภูโจ) ส่องถึงทุกข์

นิสสรณภูโจ การสลัดออก เป็นนิโรธแท้

นิโรธสังจะ คือการสลัดออกของทุกข์ทั้งหมด สลัดออกจากรูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ

นิสสรณะที่เป็นเหตุ หมายถึงอริยมรรค

นิสสรณะที่เป็นผล หมายถึงนิพพาน

นิสสรณะนิพพานของพระโสดาบัน สลัดสักกายทิฏฐิ วิจิกิจณา สิลัพพตปราคาส อิสสา มัจฉริยะะ
กิเลสที่นำสู่อบายภูมิ สลัดชั้นธในอบายภูมิทั้งหมด สลัดกรรมที่นำไปสู่อบายภูมิ

นิสสรณะนิพพานของพระสกทาคามี สลัดชั้นธ ๕ ในกามภูมิมาเพียงครั้งเดียว

นิสสรณะนิพพานของพระอนาคามี สลัดชั้นธ ๕ ในกามภูมิทั้งหมด

นิสสรณะนิพพานของพระอรหันต์ หมดกิเลส กรรม วิบาก ที่นำสู่วิภวัญจะทั้งหลายเผาไม่มีเหลือ

วิเวกภูโฐ	ส่องถึงสมุทัย หมายความว่าหมู่วัตถุทั้งหลายที่สงบไม่ได้ วิเวกไม่ได้ ออกจาก ความสงบจากกิเลสไม่ได้ เพราะสัตว์ทั้งหลายยังมีสมุทัยสัจจะ ยังมีกิเลส คือ ราคะ โทสะ โมหะ อยู่ ก็จะเข้าถึงความสงบสั่ง ที่แท้จริงไม่ได้ ตัวอรรถข้อนี้จึงส่องไปถึงสมุทัย ความสงบได้ เพราะทำกิเลสให้สงบ
อสงขตภูโฐ	อันปัจจัยประชุมปรุงแต่งไม่ได้ ส่องถึงมรรค พระนิพพานไม่มีกรรม จิต อุด อาหาร เข้าไปประชุมปรุงแต่ง การเข้าถึงนิพพานธาตุ ต้องประชุมมรรคได้ เมื่อประชุมมรรคได้จึงจะเข้าถึงอสังขตธรรมได้
อมตภูโฐ	อมตะ ความไม่ตาย ส่องถึงทุกข์ ตราบ ไตยังเกลือกกลั้วอยู่กับทุกข์ ก็ย่อมต้องตายอยู่รำไป ถ้าปรารถนาความไม่ตาย ก็ต้องถึงพระนิพพานให้ได้ พระนิพพานเป็นสภาพที่ไม่ตาย เป็นอมตะ เป็นนิรันดร์ พ้นจากการตายเพราะไม่เกิด หยุดการสืบต่อของขันธ ๕ ได้ จึงเข้าถึงอมตธาตุได้

ทุกชนิดโรธโดยศัพท์

นิ	ความไม่มี
โรธ	คุก เรือนจำ ท่องเที่ยว สังสาร
นิโรธ	ไม่มีผู้ท่องเที่ยว ไม่มีสังสาร พ้นจากเรือนจำคือคุก พ้นจากคุกในสังสารวัฏ ความไม่มีการท่องเที่ยวไปในสังสาร เพราะว่างจากคติทั้งปวง อคติ คือว่างจากนिरยคติ ตีรัจจานคติ เปตคติ มนุษยคติ เทวคติ เป็นต้น
ทุกชนิดโรธ	ความดับสนิทลงแห่งทุกข์ ไม่มีส่วนเหลือ ลักษณะของสันติลักษณะ สงบจากกิเลสและชั้น ๕ นิพพานเป็นสภาวะที่ดับสนิท คือไม่มีชั้น ๕ ดับกิเลสทั้งหมด

ทุกชนิดโรธโดยลำดับการเทศนา

ทรงตรัสนิโรธสัจจะไว้ในลำดับแห่งทุกข์และสมุทัย
เพื่อให้รู้ว่าเพราะเหตุดับ ผลจึงดับ
เมื่อดับสมุทัยได้ ผลคือทุกข์ดับ ตัวเหตุดับทุกข์ดับนี้เรียกว่านิพพาน
เมื่อกิเลสดับแล้วแต่ยังเหลือชั้นอยู่เรียกว่า สอุปาทิเสสนิพพานธาตุ
ชั้นสะอาตบิริสุทธิ อกุศลจิตหมด สังขารชั้นก็เหลือแต่สังขารชั้นฝ่ายดีเท่านั้น
กระแสชีวิตที่เหลืออยู่เป็นไปตามเงื่อนไขตามอรรถภาพ
เมื่อชั้น ๕ ดับ ไม่มีชั้น ๕ สืบต่อเรียกว่าอนุปาทิเสสนิพพานธาตุ

คำว่านิโรธที่แท้จริงหมายถึงการดับหมดไม่มีส่วนเหลือ ทั้งกิเลสและชั้น ๕
ไม่มีการสืบต่อไม่จุติ นี่เป็นนิพพานแท้

พระโสดาบัน พระสกทาคามี พระอนาคามี พระอรหันต์ ได้สัมผัสพระนิพพานใน
ขณะมรรคเกิดขึ้น ตามด้วยผลจิต

มัคคจิต ผลจิต จึงมีพระนิพพานเป็นอารมณ์ เป็นอาร์มมณปัจจย เป็นอาร์มมณาธิบดี
เป็นอาร์มมณุปนิสสยปัจจย นำตื่นเด่นประทับใจอย่างยิ่ง หนักหน่วงอย่างมาก

เมื่อเข้าผลสมาบัติ นามชั้นธัมมัตถ์ นามชั้นธัมมัตถ์นั้นได้สัมผัสพระนิพพานเป็นอารมณ์
แต่ถ้าเข้านิโรธสมาบัติ ตัวนามชั้นธัมมัตถ์ เหลือแต่กัมมชรูป เป็นการฝึกเข้าพระนิพพาน
ของพระอรหันตาเจ้าทั้งหลาย หรือพระอนาคามีที่ท่านได้สมาบัติและฝึกมาอย่างดีแล้ว

นิพพานจริงๆ หมายถึงกรรมที่ทำมาหมดลงด้วย ทำให้กัมมชรูปดับ จิต
ชรูปดับ อาหารชรูปหมด เหลือแต่อดุชรูป เวทนาชั้นธัมมัตถ์ สัญญาชั้นธัมมัตถ์
สังขารชั้นธัมมัตถ์ วิญญาณชั้นธัมมัตถ์หมด การดับอย่างนี้เรียกว่า ปรีนิพพานจตุติ

ทุกขนิโรธโดยไม่หย่อนไม่ยิ่ง

ความไม่เป็นไปของกระแสชีวิต คือชั้นธัมมัตถ์ ๕
ความดับตัณหา ถอนอาลัย เป็นธรรมที่ควรทำให้แจ้ง
ด้วยสังกัจจายน์พุทธธรรม

ทุกขนิโรธคามินีปฏิปทา โดยศัพท'

ทุกขนิโรธคามินีปฏิปทา

ทุกขนิโรธคามินีปฏิปทา = ย่อมดำเนินไปสู่
ความดับทุกข์ เพราะมุ่งหน้าต่อนิพพาน
(ทุกขนิโรธ) ด้วยอำนาจอารมณ์ และเป็น
ปฏิปทาเพื่อถึงความดับทุกข์

ทุกขนิโรธคามินีปฏิปทา เป็นชื่อของอริยมรรคมีองค์ ๘

ทำไมเราไม่สามารถดึงมรรคมาประชุมกันได้ตอนนี้

๑. สัมมาวาจา สัมมากัมมันตะ สัมมาอาชีพะที่เราจะฝึกในชีวิตจริงยังไม่แข็งแรง

๒. เวลาฟังพระธรรม ยังได้แค่สติธรรมตา ความเพียรธรรมตา

สัมมาสังกัปปะธรรมตา ไม่ได้ตัวภาวนาจริงๆ

การที่ตัวพื้นฐานไม่แข็งแรง การจะดึงมารวมกันไม่ง่ายเลย

ทุกขนิโรธคามินีปฏิปทา โดยอรรถ

ทุกขนิโรธคามินีปฏิปทา

- ๑ การนำออก(นียยานุโฐ) ส่องถึงมรรค
๒. เป็นเหตุ (เหตุโฐ) ส่องถึงสมุทัย
- ๓ ทัสสนะ(ทสสนุโฐ) ส่องถึงนิโรธ
- ๔ เป็นอธิบดี (อาธิปเตยยุโฐ) ส่องถึงทุกข

นียยานุโฐ

การนำออก นี้เป็นมรรคแท้ๆ เป็นการประกอบเหตุให้ถึงนิโรธ
ทุกการกระทำ ทุกคำพูด เป็นการประกอบมรรคที่จะออกจากทุกข
ทำไม่หยุด มนสิการที่จะให้มรรคเกิดขึ้นให้ได้ในกระแสชีวิต

บรรดาองค์มรรคทั้ง ๘ องค์ ตัวที่ทำได้ยากที่สุดคือสัมมาทิฐิ

เหตุโฐ

ส่องถึงสมุทัย ต้องระวังให้ดี เหตุของทุกขกับเหตุของนิโรธใกล้เคียงมาก
บางท่านเจริญกุศลแต่ยังเป็นไปในวัฏฏะ ก็ยังเป็นสมุทัยสัจจะ ทุกคำ
พูดทุกการกระทำ ทุกเจตจำนงต้องมุ่งหน้าสู่นิโรธ ปรารถนานิโรธ
จริงๆ ทั้งทานกุศล ศีลกุศลที่ทาลงไป มีจุดมุ่งหมายเพื่อนิโรธเท่านั้น